

NAAR SCHOOL!

waar elk kind welkom is

Nº 22 | FEBRUARI 2020

**LANCERING NIEUWE
KERNWAARDEN:**
kom naar congres op 18 maart

CREATIEVE OPLOSSINGEN
voor het lerarentekort

Rick Brink over inclusief onderwijs:
‘Meedoen is zó belangrijk’

KENNISPARTNER IN HET ONDERWIJS

DE JAARLIJKSE BEGROTING... GAAN WE HET SAMEN DOEN?!

Fluitend door de begroting van 2020? Maak kennis met Merces! Onze specialisten kennen de bedrijfsvoering als geen ander. Een korte check of het volledig uit handen nemen? We laten u niet in de steek. Zo kunt u blijven doen waar u goed in bent. Wanneer schudden we elkaar de hand?

WIJ GAAN NAAR SCHOOL!

Shane, Roxanne en Mert

Shane, Roxanne en Mert zitten op kindcentrum De Springplank in Den Bosch

Shane: 'Er is hier op school veel te doen, maar techniek vind ik het allerleukste. Ik bedenk graag dingen, maar wil ze ook goed uitvoeren. Dit jaar mocht ik na schooltijd ook mijn sinterklaasurprise, een supergrote sushi, in het technieklokaal maken'.

Roxanne: 'Onze technieklokalen zijn heel vet! De werkplaats vind ik het leukst, omdat je daar echt kunt bouwen.'

Voor de lichtbak die ik in december bouwde, heb ik zelf een stroomkring bedacht'.

Mert: 'Vorig jaar hebben we voor een presentatie uitgezocht hoe allerlei computerprogramma's werken, zoals Canva en iMovie. Onze handleidingen worden nu door alle leerlingen en leraren gebruikt!'

Colofon

Naar School! is een uitgave van VOS/ABB, de vereniging van openbare en algemeen toegankelijke scholen. (www.vosabb.nl).

Het magazine verschijnt 5 x per jaar.
Nr 22, februari 2020

Redactie-adres:

VOS/ABB, postbus 162,
3440 AD Woerden,
welkom@vosabb.nl,
0348-405200.

Hoofd- en eindredactie:

Lucy Beker

Aan dit nummer werkten mee: Bert Beelen, Roos van Boekel, Martin van den Bogaerd, Margot Brakel, Karin van Breugel, Bas Gijssels, Céline Haket-Adriaansen, Sanne van der Most, Hans Teegelbeckers, Noëlle van Wijgerden.

Foto omslag en pagina 3:

Bas Gijssels

Drukwerk: Control Media, Etten-Leur

Vormgeving:

Caro Grafico Grafisch Ontwerp, Culemborg

Abonnementen: Leden van VOS/ABB ontvangen automatisch één gratis abonnement op Naar School!. Dit geldt voor schoolbesturen én hun scholen. Bovenschoolse directies kunnen op aanvraag ook één gratis abonnement ontvangen. Voor meer informatie: www.vosabb.nl/abonnements. Niet-leden kunnen een abonnement nemen voor € 29,50 per jaar (tarief 2020). Abonneren kan door een mailtje te sturen aan welkom@vosabb.nl.

Advertenties: Onderwijsmedia Amsterdam, contactpersoon Ray Aronds, ray.aronds@onderwijsmedia.nl 020 330 89 98

Het volgende nummer verschijnt rond 14 april.

Meedoen

Meedoen is leuker dan toekijken, leerde ik mijn kinderen altijd. En ik zag dat ze zich graag overal in stortten. Voor kinderen met een beperking is dat in veel opzichten een stuk lastiger. Toch doen steeds meer scholen moeite om ook die kinderen mee te laten doen in een gewone klas. Hoe belangrijk dat is, vertelt Rick Brink in dit nummer. Zelf was hij zo'n kind met een zeer zichtbare handicap, maar hij mocht naar een gewone school waar hij gewoon meetelde. Nu is hij minister van Gehandicaptenzaken, een initiatief van KRO-NCRV, en in deze functie pleit hij voor inclusiviteit. Voor inclusieve speeltuinen, voor inclusief onderwijs, voor inclusieve media. 'Want meedoen is belangrijk', zegt hij.

Hij heeft de tijd misschien wel mee. Want vijf jaar na de invoering van passend onderwijs lijkt de roep om inclusief onderwijs in ons land sterker te worden. Inclusief onderwijs houdt in dat elk kind in de reguliere school passend onderwijs krijgt. Dus ook een kind met een beperking of een leer- of gedragsprobleem. Als dat goed wordt vormgegeven, kunnen zorgleerlingen in hun eigen buurt naar een gewone school. Het speciale, passende onderwijs is uiteindelijk in de basis niet locatiegebonden, zoals Rick Brink ook uitlegt. Hij pleit ervoor dat ouders meer mogelijkheden krijgen om te kiezen tussen passend onderwijs in een speciale school en passend onderwijs in een inclusieve, reguliere school. Momenteel zijn er nog maar weinig van zulke inclusieve scholen, want het is niet zo eenvoudig te regelen. Maar het kán wel.

Zelf ben ik al eens gaan kijken in De Nieuweschool in Panningen, want daar is het al voor elkaar. Mijn reportage stond al in oktober 2018 in ons blad (nummer 15). Maar er zijn steeds meer voorbeeldscholen. Via het praktijkplatform *Naar inclusiever onderwijs*, dat in de zomer van 2019 van start ging, kunt u op die scholen een kijkje gaan nemen. Het praktijkplatform heeft deze maand ook een grote conferentie op de agenda staan. Misschien wordt 2020 wel het jaar waarin de beweging *Naar inclusiever onderwijs* echt op gang komt. Met dank aan Rick Brink, de man met een handicap die mede dankzij zijn inclusieve schooltijd een sterke persoonlijkheid is geworden. Omdat hij toen mee mocht doen.

Lucy Beker
hoofdredacteur
redactie@vosabb.nl

CONGRES
vol inspiratie - nieuwe keuzes
profflering van het openbaar onderwijs

Wat is jouw verhaal?

Ontdek de nieuwe kernwaarden van het openbaar onderwijs. Ook jij kunt daarmee jouw school in de spotlights zetten. Want een sterke identiteit levert jou, jouw school, jouw bestuur én jouw leerlingen veel op! Laat je inspireren over de maatschappelijke opdracht van het openbaar onderwijs.

Gratis Met Kindercongres 9:45-14:45

Wie ben jij?
Waar sta jij voor?

Woensdag
18 maart 2020, 13:30-17:30
Nederlands Openluchtmuseum Arnhem

Inhoud

- 6** **In memoriam**
Ritske van der Veen
- 10** **Trots!**
Kindcentrum De Springplank in Den Bosch is trots op het eigen SkillsLab073, waar leerlingen kennismaken met wetenschap en techniek.
- 12** **Rick Brink**
Als minister van Gehandicaptenzaken zet Rick Brink zich in voor inclusief onderwijs. 'Meedoen is voor kinderen zó belangrijk'.
- 17** **Inclusief onderwijs**
De openbare Nieuweschool in Panningen werkt al inclusief. Het is een reguliere school waar elk kind passend onderwijs krijgt, zonder diagnoses.
- 18** **Lancering kernwaarden**
De nieuwe kernwaarden openbaar onderwijs worden op 18 maart gelanceerd tijdens het congres 'Wat is jouw verhaal?!' Ook de V-LAB Express wordt er presentieerd.
- 20** **Gelijk=Gelijk?**
Drie inspirerende rolmodellen komen op school, maken taboes bespreekbaar en geven discriminatie een gezicht. Een reportage uit de Fabritiussschool in Hilversum.

- 22** **Lerarentekort**
Het lerarentekort noopt het onderwijs tot creatieve oplossingen en vernieuwende ideeën. Enkele voorbeelden uit de praktijk.
- 24** **Ouderbijdrage**
De recente wetswijziging over de vrijwillige ouderbijdrage heeft misschien meer gevolgen dan gedacht.
- 26** **Herrie op het schoolplein**
Het pannaveldje bij openbare basisschool De Buut in Nijmegen was letterlijk en figuurlijk gerucht-makend. Na klachten over herrie moest het op de schop.
- 28** **Gastlessen**
De interactieve gratis gastlessen van het Liliane Fonds laten leerlingen anders kijken naar de wereld om hen heen.
- 29** **Mensenrechteneducatie**
Er zijn nieuwe werkvormen ontwikkeld voor mensenrechteneducatie in het primair en voortgezet onderwijs. 'Het gaat om oefenen en ervaren'.
- 30** **Voordeel voor leden**
Bespaar op advertentiekosten, wees attent op cybercrime en denk aan de meldplicht energiebesparende maatregelen. Ook kunt u weer naar scholingsbijeenkomsten van de Onderwijsjuristen.

Rubrieken

- 3** **Wij gaan naar school**
Leerlingen van De Springplank in Den Bosch
- 7** **School!Nieuws**
In het kort
- 9** **Column**
Hans Teegelbeckers, directeur VOS/ABB
- 32** **Hoe zit het nu precies?**
Antwoorden op veelgestelde vragen
- 33** **Uitgelicht**
Twee gerechtelijke uitspraken uitgelicht
- 34** **Nieuw in de boekenkast**
Relevante publicaties voor het onderwijs
- 35** **Juridisch advies**
Commissie van Beroep

Oud-directeur Ritske van der Veen overleden

Op 24 januari is in zijn woonplaats Amersfoort op 68-jarige leeftijd Ritske van der Veen overleden. Hij was van 2009 tot eind 2016 directeur van VOS/ABB.

Van der Veen was vanaf het begin in 1998 werkzaam voor de vereniging VOS/ABB, die destijds voortkwam uit de Vereniging Openbare Scholen en de Algemene Besturen Bond. Hij begeleidde ruim 10 jaar lang als consultant in heel Nederland velerlei bestuurlijke processen in het funderend onderwijs. Daarbij benutte hij zijn kennis en ervaring die hij als gemeenteraadslid en later als wethouder in Amersfoort had opgedaan. Hij was ook betrokken bij medezeggenschapsprocessen.

Hij werd directeur in een voor VOS/ABB tumultueuze tijd, die werd gekenmerkt door verschuivingen in het bestuurlijke krachtenveld van het funderend onderwijs. Die verschuivingen hadden onder meer te maken met de invloed van de PO-Raad en VO-raad. In die tijd speelde bovendien de verkoop van de commerciële adviespool van de vereniging.

Als een leeuw

Van der Veen stond altijd pal voor VOS/ABB en haar leden. Als een leeuw als dat nodig was. Diens karakteristieke manier van leidinggeven en overleg voeren hebben ervoor gezorgd dat VOS/ABB haar stevige positie als landelijke belangenbehartiger voor bestuur en management van het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs kon behouden en nog steeds heeft.

Binnen de vereniging wordt Van der Veen niet alleen herinnerd als een idealist met een warm hart voor openbaar onderwijs, maar ook als een man met veel liefde voor cultuur en taal. Als voormalig docent Nederlands van het openbare Stedelijk Gymnasium in Amersfoort, waar hij ruim 24 jaar werkte, en als anglofiel illustreerde hij van tijd tot tijd met literaire verwijzingen de koers van de vereniging die hij voorstond. Hij had een scherp oog voor zorgvuldig taalgebruik. Voor hem telde de schoonheid van woorden en zinnen en waren elke punt en elke komma essentieel.

Na zijn pensionering in 2017 bleef Van der Veen de ontwikkelingen rond de vereniging en het openbaar onderwijs weliswaar vanaf de zijlijn, maar met zeer grote interesse volgen. Helaas bleek dat zijn gezondheid hem steeds meer parten begon te spelen. Hij slaagde er lange tijd in zich daar doorheen te slaan, maar uiteindelijk heeft hij de strijd moeten opgeven.

Groot verlies

Met de dood van Ritske van der Veen heeft het openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs in het algemeen en de vereniging VOS/ABB in het bijzonder een voorvechter verloren van goed onderwijs voor alle kinderen. Wij wensen zijn vrouw Sharon en hun kinderen en kleinkinderen veel sterkte toe met het verwerken van dit grote verlies.

Bestuur, directie en medewerkers van VOS/ABB

SCHOOLNIEUWS

Grip op knip

Schoolbesturen moeten meer grip krijgen op hun financiën. Dat benadrukt de Inspectie van het Onderwijs in de *Financiële Staat van het Onderwijs*.

De inspectie constateert dat de meeste schoolbesturen financieel gezond zijn. Sterker nog: ze geven minder geld uit dan ze begroten. Daardoor lopen de vermogens op. Schoolbesturen zeggen zelf dat zij genoodzaakt zijn financiële reserves aan te houden, omdat de rijksbekostiging grillig is. De inspectie ziet dit ook en dringt er bij de besturen op aan om nog beter grip te krijgen op hun financiën, omdat 'goed financieel beleid van doorslaggevend belang is voor de continuïteit van de instelling en voor de kwaliteit van het onderwijs'. In de *Financiële Staat van het Onderwijs* staat ook dat de jaarverslagen meer moeten gaan over voorgenomen beleid en de financiële implicaties daarvan. Ook wil de inspectie meer aandacht voor risicobeheer.

Extra ALV over koersplan

VOS/ABB houdt een extra algemene ledenvergadering over het nieuwe koersplan van de vereniging en de nieuwe kernwaarden van het openbaar onderwijs.

De extra ALV is op woensdag 18 maart in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. Voorafgaand hieraan is er op dezelfde locatie het landelijke Kindercongres van de School!Week. Na de extra ALV is er een groot congres voor iedereen over de nieuwe kernwaarden. Als u zich alleen voor de ALV wilt aanmelden, kan dat via welkom@vosabb.nl onder vermelding van 'ALV maart 2020'.

Op de pagina's 18 en 19 staat een artikel over de nieuwe kernwaarden en het congres in Arnhem. Zie ook www.openbaaronderwijs.nu.

Risico's van zonnepanelen

Het Verbond van Verzekeraars heeft een preventiebrochure uitgebracht over de risico's van zonnepanelen.

Deze brochure kan interessant zijn voor onderwijsorganisaties die al zonnepanelen hebben of overwegen die te laten installeren. In de brochure is onder meer aandacht voor bouwkundige voorschriften en maatregelen om het risico van brand te minimaliseren. Andere aspecten die aan bod komen, zijn juridische kwesties rond eigenaarschap van zonnepanelen en de panden waarop die zijn aangebracht in relatie tot verzekeringstechnische zaken.

Ga voor de brochure naar www.vosabb.nl (zoekterm: zonnepanelen).

Vrijwillige ouderbijdrage

De Tweede Kamer is ermee akkoord dat scholen leerlingen niet meer mogen uitsluiten van activiteiten als de vrijwillige ouderbijdrage niet is betaald.

VOS/ABB vindt het een goede zaak dat het wetsvoorstel hiertoe van SP en GroenLinks is aangenomen. 'Kinderen mogen nooit worden afgerekend op het onvermogen en ook niet op de eventuele onwil van ouders om de vrijwillige ouderbijdrage te betalen', aldus directeur Hans Teegelbeckers. Hij steunde namens de vereniging een oproep van Ouders & Onderwijs aan de Tweede Kamer om voor het wetsvoorstel te stemmen. Uiteindelijk deed de Kamer dat, met uitzondering van de fractie van Forum voor Democratie.

Op de pagina's 24-25 staat een artikel met reacties op dit wetsvoorstel.

Als een ramp de school treft

Stichting School & Veiligheid heeft de publicatie *Als een ramp de school treft* volledig geactualiseerd.

Deze publicatie kan schoolbestuurders en -leiders en crisisteams helpen om zich goed voor te bereiden op eventuele calamiteiten. De vijfde, geheel herziene druk vervangt de eerder uitgegeven publicatie met dezelfde titel van de KPC Groep.

U vindt *Als een ramp de school treft* op de website van School & Veiligheid: www.schoolveiligheid.nl.

School en Armoede

Op zaterdag 28 maart is in Woerden het congres *School en Armoede*. Dit congres wordt georganiseerd door de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO).

Het gaat over de vraag wat scholen doen om kinderen die in armoede leven te ondersteunen en optimale kansen te bieden. VOS/ABB heeft in het vorige nummer (21) van *Naar School!* aandacht besteed aan dit onderwerp met een interview op de openbare vo-school Winkler Prins in Veendam, die financiële coaches inzet om ouders te ondersteunen. Dat artikel is terug te lezen op de website www.vosabb.nl. Het congres *School en Armoede* is gericht op schoolbestuurders en -directeuren, beleidsmakers, leraren en ouders.

Deelname kost 99 euro per persoon (VOO-leden gratis toegang). Ga voor meer informatie naar www.voo.nl.

Subsidie lente- en zomerschool

Scholen voor voortgezet onderwijs kunnen weer subsidie aanvragen voor een lente- en/of zomerschool. Dat kan tot en met 6 maart.

Op een lente- of zomerschool volgen leerlingen in de mei- of zomervakantie een intensief programma om achterstanden op één of twee vakken weg te werken. De subsidie is bedoeld om docenten en studiecoaches in te huren. Het is ook mogelijk de organisatie van de lente- en/of zomerschool uit te besteden aan een externe partij.

Voor meer informatie gaat u naar www.dus-i.nl/subsidies/lente-zomerscholen.

Teamwerk versus autonomie

'Lesgeven wordt steeds meer teamwerk en dat betekent verlies van autonomie van de leerkracht', zegt een leerkracht basisonderwijs in het rapport *Het betere werk van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)*.

De WRR signaleert dat in het onderwijs veel werknemers weinig grip op hun werk hebben. Dit leidt in combinatie met hoge werkdruk tot veel stress en uitval. De geringe autonomie wordt in het rapport verbonden met burn-outklachten. Het rapport gaat ook over intensivering van het werk. De WRR noemt hier als voorbeeld 'de leerkracht in het basisonderwijs die nog steeds hetzelfde aantal uren voor de klas staat maar er veel taken bij heeft gekregen'. De intensivering heeft volgens de WRR vooral te maken met emotionele belasting, die tot meer werkdruk leidt. Geringe autonomie en hoge werkdruk zijn volgens de WRR 'een giftige combinatie' die leidt tot stress en uitval.

**Kanjer
training**

(036) 548 94 05
info@kanjertraining.nl
www.kanjertraining.nl

Voor vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect

- **Preventief en curatief**
Opleiding voor individuele leerkrachten en teams (ook B.S.O. en T.S.O.)
- **Gratis volgsysteem**
Positief beoordeeld door COTAN en Inspectie van het Onderwijs
- **Verbeterd welbevinden in de klas**
Zie erkenning database NJi

Ouders, leerkrachten en leerlingen verlangen een school die goede leerresultaten weet te behalen en staat voor het welbevinden van alle kinderen op school.

Er is steeds meer kritiek op het onderwijs vanwege afnemende resultaten op taal, wiskunde en wetenschap. Ondertussen zijn overdenkingen over een nieuw curriculum en burgerschaps-onderwijs volop aan de gang. Maar het meest acute probleem is toch wel het lerarentekort. Tijd om buiten de kaders te denken!

HANS TEGELBECKERS
directeur VOS/ABB

Buiten de kaders denken!

We zitten in Nederland met zijn allen gevangen in bestaande structuren, die langzaam zijn gegroeid tot wat het nu is. Je ziet het niet alleen in het onderwijs, maar ook in de zorg, in de agrarische sector en in de bouw. Als ik naar het onderwijs kijk, want daar is VOS/ABB tenslotte voor, dan zie ik dat we het lerarentekort vooral binnen de regels willen oplossen. Regels zijn het houvast in ons land, maar bij ieder probleem dat opdoemt, schieten we in een verdere regelkramp. Dat knelt steeds meer.

Buiten onze grenzen

Wordt het niet eens tijd om naar andere landen te kijken? Dit vroeg ik mij laatst af toen de bestuurder van Stichting Westelijke Tuinsteden in Amsterdam door wanhoop gedreven vanwege het enorme lerarentekort daar, besloot om de basisscholen die onder die stichting vallen een week lang gesloten te houden. Dat deed zij om met schoolleiders en leraren goed te kunnen nadenken over hoe het onderwijs anders kan worden georganiseerd. Ik moest toen ook denken aan het alom geprezen onderwijsmodel van Finland. Daar gaan basisschoolleerlingen slechts vier uur per dag naar school en wordt elk uur ook nog aan ontspanning gedaan. Finland toetst veel minder dan wij, er is daar geen onderwijsinspectie en toch behaalt men daar zeer goede resultaten. Als wij het hier ook zo gaan organiseren, vraagt u zich misschien direct af hoe we met die korte dagen na schooltijd de opvang regelen van onze kinderen? Dat mag geen probleem zijn. Bijna heel Nederland werkt immers al parttime. Bovendien leren kinderen vooral ook in informele settings, bij de voetbalclub, de buitenschoolse opvang of bij andere activiteiten.

'Vier uur per dag naar school en toch goede resultaten'

Professionaliteit en autonomie

Laten we alsjeblieft de knellende regels in ons land oprekken of zelfs loslaten, te beginnen bij het onderwijs. De mensen in de scholen moeten veel meer de ruimte krijgen om vanuit hun eigen professionaliteit en op basis van autonomie en vertrouwen goed onderwijs te geven. Daarmee bedoel ik onderwijs dat zij vanuit hun kennis belangrijk vinden. Maak op zijn minst experimenteer ruimte mogelijk. Denk aan de ruimte die al enkele jaren bestaat voor 10-14-onderwijs. Dat past mooi bij het vorige maand gepresenteerde Onderwijspact. In het kader van kansengelijkheid gaat dat uit van brede brugklassen en een definitief schooladvies dat leerlingen pas in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs krijgen. Laten ze dat nou in Finland al jaren min of meer zo hebben geregeld!

Denken in mogelijkheden

Ik hoor u al denken: 'maar dat kan toch allemaal niet?' Als we blijven denken in beperkingen, kan dat inderdaad niet, maar dan komen we geen steek verder. We moeten denken in mogelijkheden, want dan kan ineens heel erg veel wél. Geef de leraar meer ontwikkelruimte binnen vijf dagen van vier uur. Tijd voor studie, overleg, en goed onderwijs. Het mooie beroep van leraar wordt daarmee weer aantrekkelijk: minder werkdruk en hetzelfde salaris. Kortom: kijk buiten onze grenzen!

Trots

Wetenschap en techniek in het **SkillsLab073**

TEKST: KARIN VAN BREUGEL
BEELD: BAS GIJSELHART

Er gebeurt in het onderwijs veel moois. In deze rubriek vertellen leden van VOS/ABB waar zij binnen hun school trots op zijn.

Ieder kind in Den Bosch moet op ontdekkingstocht kunnen in de wereld van wetenschap en techniek. Met die ambitie startte Kindcentrum De Springplank het SkillsLab073. Alle leerlingen van de school werken wekelijks in de drie SkillsLab-lokalen.

‘Toen ik hier zo’n drie jaar geleden directeur werd, kreeg ik de opdracht om de school goed op de kaart te zetten’, vertelt **Marian van Maarseveen** van deze algemeen toegankelijke school van ATO Scholenkring. ‘De school staat in een aandachtswijk en we zochten iets waar we de ontwikkeling van onze leerlingen mee konden stimuleren en waar we mee naar buiten konden treden.’ Het idee voor SkillsLab073 was snel geboren. Onderwijsassistent en ICT-coördinator Rascha van der Sluijs, die zelf veel affiniteit heeft met techniek, werd volledig ambuland gemaakt om het op te zetten. Aanvankelijk werd gestart met één technieklokaal, waar leerlingen konden werken met reeds aanwezige materialen.

Eén thema, verschillende uitwerkingen

Inmiddels zijn er drie lokalen met moderne apparatuur en materialen. Variërend van werkbanken, constructiematerialen, naaimachine en green screen tot scheikunde-dozen en microscopen. Alle groepen werken er minimaal één uur per week zes à zeven weken lang aan eenzelfde thema. Leerkrachten bedenken samen met hun leerlingen wat ze met het thema gaan doen. Zo metselde groep 1 in het najaar - met het oog op Sinterklaas - van echte bakstenen een schoorsteen, ontwierp groep 3 een krukassysteem waarmee de Pieten zich in die schoorsteen konden laten zakken, maakte groep 5 feestkleding, ontwierp groep 6 prachtige etalages, bouwde groep 7 van *Lego Mindstorms* een sorteerband voor pakjes en maakten alle leerlingen van groep 8 hun eigen lichtbak met een stroomkring van kerstverlichting. Aan het eind van elk thema delen leerlingen hun product en beoordelen elkaars werk. Voor het thuisfront worden foto’s en filmpjes gemaakt.

Denkers en doeners

‘Omdat leerlingen de opdrachten zelf bedenken, zijn ze hartstikke gemotiveerd. De leerkrachten bewaken dat er

Leerlingen werken samen en helpen elkaar

school het wel weer wat anders aanpakken, maar iedereen mag alles knippen, plakken en jatten waar ze wat aan denken te hebben. Dit ontdekkend leren gunnen we elk kind! ◀

aan alle kerndoelen wordt gewerkt', zegt Van der Sluijs. Zij is altijd in het SkillsLab073 aanwezig om de leerlingen te begeleiden. De groepsleerkracht loopt rond en stelt verdiepvragen, maar blijft waar mogelijk op de achtergrond. Het is namelijk vooral de bedoeling dat de leerlingen zo zelfstandig mogelijk aan de slag gaan. 'Denkers en doeners werken samen en bereiken daardoor een hoger niveau. Zo leren ze al op jonge leeftijd dat je elkaar nodig hebt', vertelt Van der Sluijs.

Om de zelfstandigheid van leerlingen te faciliteren, is er over allerlei *skills*, zoals solderen of een scheikunde proef, uitleg te vinden via een QR-code. Als een leerling er toch niet uitkomt, kan hij hulp vragen aan Van der Sluijs of de groepsleerkracht. Tenminste, tot het moment waarop een medeleerling deze vaardigheid onder de knie heeft. Vanaf dan zijn Van der Sluijs en de groepsleerkracht in principe niet meer beschikbaar. Elke leerling heeft een badge met alle te ontwikkelen *skills*. Staat er een kruisje bij een vaardigheid, dan betekent dat: ik ben expert, je mag me om hulp vragen.

Techniek Trofee

Het vraagt van de school de nodige creativiteit om de financiering rond te krijgen. Dat lukt bijvoorbeeld door leveranciers aan te bieden om nieuwe materialen te testen en reviews te schrijven en door slim gebruik te maken van sociale media. Op dit moment is de school in de race voor de Techniek Trofee, waarmee 2500 euro is te verdienen.

Van der Sluijs is de drijvende kracht achter het SkillsLab073. Om de horizon van leerlingen nog verder te verbreden, organiseert ze ook bedrijfsbezoeken, bijvoorbeeld naar een machinefabriek, de afvalverwerking of een bedrijf dat printplaten maakt. De Springplank wil ook van betekenis zijn voor andere scholen.

Directeur Van Maarseveen: 'We verzorgen bijvoorbeeld inspiratiewerkshops voor leerkrachten van andere scholen in Den Bosch en Rosmalen en ontvangen ook groepen leerlingen. Scholen die zelf iets soortgelijks willen starten, vertellen we graag over onze ervaringen. Natuurlijk zal elke

Samen een hefbrug gebouwd

Chelsey en Cloë zitten in groep 4 van De Springplank.

'Het is heel leuk om dingen te bouwen en om gereedschap te gebruiken. We hebben samen een hefbrug gemaakt, waar auto's overheen kunnen rijden en een boot onderdoor kan varen. Het is leuk dat hij zo groot is geworden en dat er haaien in het water zwemmen en er twee zandkastelen naast de brug staan.'

RICK BRINK, MINISTER VAN GEHANDICAPTENZAKEN,
PLEIT VOOR INCLUSIEF ONDERWIJS

‘Meedoen is voor kinderen zó belangrijk’

Als iemand weet wat inclusief onderwijs inhoudt, is het Rick Brink wel. Door een zeldzame aangeboren aandoening, een broze-bottenziekte, kwam hij als kind al in een rolstoel terecht, maar tegelijk ging hij met succes naar een reguliere basisschool. Nu zet hij zich als eerste minister van Gehandicaptenzaken in voor meer inclusief onderwijs en meer zichtbaarheid van mensen met een handicap. 'Meedoen is voor kinderen zo belangrijk. Het is tijd voor ontschotting van de financiering'.

TEKST EN BEELD:
SANNE VAN DER MOST

Als Brink de hal binnenrijdt van zijn oude basisschool De Elzenhof in Hardenberg - waar het interview plaatsvindt - trekt hij even wat bekijks. Hij is klein en hij zit in een rolstoel. 'Wat is dat nou voor stoel? Kan-ie hard?' Het zijn eigenlijk de twee enige vragen die hij krijgt. Daarna is iedereen totaal in de ban van zijn nieuwe iPhone 11. 'Ze zien het al snel niet meer en daarna ben ik gewoon Rick', zegt Brink als de rust is weergekeerd. 'Zo was het ook toen ik hier in de jaren negentig naar school ging.'

Toch hebben zijn ouders wel even moeten zoeken naar de juiste school voor hun zoon met osteogenesis imperfecta. Moest hij naar speciaal of regulier onderwijs? 'We woonden op een steenworp afstand van de reguliere basisschool, waar mijn oudere zus ook al heen ging', vervolgt Brink. 'Daar woonden mijn vriendjes in de buurt en kon ik onderdeel zijn van het sociale leven in het dorp. Maar ik zat wél in een rolstoel en ik had speciale begeleiding nodig. Dat waren ze niet gewend. Gelukkig had het schoolbestuur lef en waren ze vooruitstrevend. Ze wilden mij graag als leerling opnemen.'

'Niemand herkende mij, zo voelde dat'

'Ik was er gewoon bij'

Het ging hartstikke goed. 'Als er een nieuwe groep 1 van start ging, moest ik soms wel even vertellen wat er met mij aan de hand was. Maar al snel zagen de kinderen het niet meer. Ik hoorde er gewoon helemaal bij en ik voelde me totaal normaal. Ik herinner me nog een Sinterklaasfeest waarop ik was verkleed en geschminkt als Piet. Na afloop zei ik tegen mijn moeder dat niemand me had herkend. Zo voelde dat!'

Natuurlijk waren sommige dingen voor Brink op school wel anders. Hij had een ambulante begeleider vanuit een mytyl-

Rick Brink: 'Inclusief onderwijs slaagt al op scholen met lef die regels aan de kant durven schuiven'

school in Zwolle die af en toe langs kwam om te kijken hoe het ging. Het vergde ook wat praktische aanpassingen. Brink: 'Bij alle ingangen zijn rolstoelhellingen aangelegd, die er nu nog steeds zijn. Verder kreeg ik een aangepaste schooltafel waar ik mijn aangepaste stoel onder kon schuiven. En er kwam een aangepast toilet. Als de klas ging gymmen, had ik fysiotherapie. Soms was ik iets eerder klaar en dan liet ik nog even aan mijn klasgenootjes zien wat ik daar had geleerd en kon ik laten zien dat ik ook gewoon lekker met mijn lichaam bezig was. Ik deed ook overal aan mee. Oorlogje spelen in het bos en dan scheurde ik keihard mee met mijn rolstoel. Ik was er gewoon altijd bij.'

Zelfredzaam

Deze basisschooltijd heeft Brink enorm veel zelfvertrouwen gegeven. 'Dat neem ik overal mee naar toe. In het vervolgonderwijs, bij het vinden van een baan en bij het aangaan van een relaties en vriendschappen.' Het maakte hem ook zelfredzaam. 'Ik kreeg geen bijzondere behan-

'Speciaal onderwijs is niet locatiegebonden'

deling', legt hij uit. 'Ik moest gewoon alles zelf doen en zelf regelen. Dat heeft mij veel opgeleverd. Als vroeger altijd alles voor je werd geregeld, leer je niet om het zelf te doen en krijg je een meer afwach- tende houding.'

Lef

'In ons land wordt nog te veel in hokjes en regels gedacht en in termen van wat er allemaal niét kan', vervolgt Brink. 'Ikzelf was gewoon Rick en onderdeel van de gemeenschap en de wijk. Dat was het uitgangspunt. In mijn werk als minister van Gehandicaptenzaken tref ik het vaak heel anders aan. Zeker in de grote steden. Veel scholen staan op hun strepen, hoor ik van ouders. Ze willen eerst geld zien en daarna gaan ze pas kijken wat er mogelijk is.' Toch slaagt inclusief onderwijs volgens Brink al goed op een paar plekken in het land. 'Dat heeft altijd te maken met lef en regels aan de kant schuiven. Openbare basisschool De Nieuwewchool in Pannin- gen is daar een mooi voorbeeld van. Daar hebben ze de houding van 'dit is gewoon school en iedereen is welkom.'

Gouden kans

Natuurlijk vraagt het enorm veel van een reguliere school om leerlingen met een beperking op te nemen. En ook van ou- ders en leerlingen, zowel met als zonder beperking. Daar is Brink zich uitermate bewust van. 'Toch ben ik een groot voorstander van echt inclusief onderwijs. Mits je er goed over communiceert. Als je kinderen met verschillende beperkingen in één klas zet, dan vraagt dat enorm veel aandacht. Een rolstoel en een aangepaste tafel, dat is nog wel te doen. Maar kinde- ren met een aandoening in het autistisch

Geen echte minister, maar net zo strijdbaar

De minister van Gehandicaptenzaken is een initiatief van de KRO-NCRV. Sinds de zomer van 2019 vervult Rick Brink (34, Hardenberg) dit ambt.

Hij is dus geen 'echte' minister en maakt geen deel uit van het kabi- net, maar hij zet zich wel met hart en ziel in voor de goede zaak en hij voert een serieuze lobby. Brink is ook echt gekozen. In zijn 'troon- rede', begin september 2019, heeft hij zijn speerpunten toegelicht. Meer inclusieve speeltuinen, meer stageplaatsen voor studenten met een beperking en meer zichtbaarheid van mensen met een beperking in de media. Voor alle drie de speerpunten vraagt hij een bijdrage van de overheid. Meer dan fulltime is Brink tegenwoordig bezig met zijn werkzaamheden als minister. Zijn lidmaatschap van de gemeenteraad in Hardenberg (CDA) heeft hij er zelfs voor opgegeven.

Conferentie Naar Exklusiever Onderwijs

Op 12 februari 2020 is de eerste conferentie van het Landelijke Platform Naar inclusiever onderwijs. Met succesvolle praktijkvoorbeelden van inclusiever onderwijs in po, vo en mbo, workshops en wetenschappers. Ook Rick Brink is op die conferentie aanwezig om te vertellen over het belang van inclusief onderwijs, over mooie voorbeelden van scholen waar het wél lukt en uiteraard ook over zijn eigen ervaringen. Meer weten? Kijk op www.naarinclusieveronderwijs.nl.

spectrum, dat wordt al ingewikkelder. Als die boos worden, zijn ze doorgaans echt heel boos. Daar moet je het gesprek over voeren met kinderen en ouders. Doe je dat goed, dan is het een gouden kans. Ook omdat kinderen zonder beperking dan leren dat kinderen met een beperking helemaal niet eng zijn.'

Veilige haven

Inclusiviteit en erbij horen is ontzettend belangrijk, weet Brink uit eigen ervaring. 'Dat past natuurlijk bij uitstek bij het openbaar onderwijs. Kernwaarden als 'iedereen welkom' en 'oog voor diversiteit' zijn geweldig. Omkijken naar elkaar is zo ontzettend belangrijk. Dan maakt het toch helemaal niet uit hoe je eruitziet, of je een rolstoel meeneemt of een blindengeleidestok. Alleen dán creëer je die veilige haven. Ik zou willen dat elke school dat deed.'

Laatst kreeg Brink de vraag of hij het speciaal onderwijs het liefst helemaal zou afschaffen. 'Zeker niet', zegt hij dan. 'Sommige kinderen hebben een beperking waarbij ze veel beter gedijen in het speciaal onderwijs met alle aandacht die ze daar krijgen. Zo'n kind zit daar helemaal op zijn plek en dat moet je ook

'Inclusief onderwijs slaagt op scholen met lef'

zeker zo laten. Die mogelijkheid moet er zijn. Maar ik vind wél dat een kind en zijn ouders de keuze moeten hebben. En als de keuze valt op een school in de buurt, waar het kind goed tot zijn recht komt en waar ook zijn vriendjes en vriendinnetjes uit de straat naar toe gaan, dan moet hij ook naar die school toe kunnen. Als dat betekent dat je bepaalde expertise of klassenassistentie de school moet invliegen of dat de school zich een beetje moet aanpassen, dan moet dat te regelen zijn. Speciaal onderwijs is niet locatie-gebonden.'

Dat inclusief onderwijs nog geen gemeengoed is, komt volgens Brink niet in de eerste plaats door het onderwijs zelf. 'We hebben de financiering veel te strak afgebakend. Tijd voor ontschotting. Laat Den Haag eens flink aan wat goede knoppen draaien. Daarna kunnen we kijken hoe we het op al die scholen laten landen.' ◀

Inclusief onderwijs: het werkt al op de Nieuweschool

De openbare Nieuweschool in Panningen is een van de weinige basisscholen in Nederland waar nu al inclusief onderwijs wordt gegeven. Elk kind is hier welkom en krijgt passend onderwijs.

De Nieuweschool gaat daarbij zelfs nog een stapje verder: geen enkel kind krijgt een etiket of diagnose. Tegelijkertijd boekt deze school een laag ziekteverzuim onder leerkrachten en er wordt niet geklaagd over hoge werkdruk. Hoe doet de Nieuweschool dat?

Met die vraag toog de redactie van *Naar School!* eind 2018 al naar het Limburgse dorpje Panningen. Het antwoord van directeur Johan van den Beucken: 'Gedifferentieerd onderwijs is hier de norm, omdat wij vinden dat elk kind in zijn eigen buurt naar school moet kunnen. Er is altijd een aanknopingspunt voor ontwikkeling, daar zoeken wij naar.' Hij wil zijn leerlingen niet 'stickeren' met diagnoses als ADHD, autisme, PDD-NOS of wat dan ook. Daardoor loopt de school soms wel wat extra budget mis, maar toch houdt Van den Beucken eraan vast. 'Zo staat ons hele team erin, het is een kwestie van cultuur'.

Het team werkt nauw samen met de IB'er om elk kind passend onderwijs te geven. Van den Beucken beperkt de werkdruk doordat er geen vergaderingen zijn en hij probeert de regelgeving ook binnen de school klein te houden. Zo zijn er 'renpaden' in de vloerbedekking zodat het rennen in de hal niet verboden hoeft te worden, als kinderen maar op de paden rennen. Om het schoolplein staan geen hekken. Niet nodig. Kinderen kunnen zo de straat op lopen, maar dat doen ze niet. Want deze school is een toffe plek, hier willen ze graag blijven', aldus Van den Beucken.

'Geen diagnoses, maar gedifferentieerd onderwijs'

Dit artikel is een samenvatting van het artikel dat in oktober 2018 in magazine *Naar School!* stond. Het hele artikel is terug te lezen via www.vosabb.nl. ◀

Lancering **nieuwe kernwaarden** op inspirerend congres

Op 18 maart 2020 lanceren VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs de nieuwe kernwaarden van het openbaar onderwijs. Dat gebeurt tijdens het congres *Wat is jouw verhaal?!* in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem. Deze inspirerende middag staat in het teken van hoe de openbare school zich kan profileren, hoe u vorm kunt geven aan burgerschapsonderwijs en hoe dat helpt bij een stevige identiteit. We vroegen drie sprekers naar hun verhaal op 18 maart.

TEKST: NOËLLE VAN WIJGERDEN

‘Een goed verhaal wordt doorverteld’

Pauline Seebregts van Storywise

‘Een goed verteld verhaal raakt niet alleen het hoofd, maar ook het hart. Het laat iets zien over de ontwikkeling van een organisatie, over echte mensen en emoties. Hiermee is het een krachtig instrument om uzelf of de school te profileren. Een goed verhaal wordt doorverteld.’

Pauline Seebregts werkt vanuit haar bureau Storywise onder andere met toegepaste *storytelling* in veranderingsprocessen, leiderschapstrajecten en visievorming bij organisaties.

Op het kernwaardencongres geeft ze hierover een workshop. ‘Het gaat bij toegepaste *storytelling* om echte verhalen van mensen uit de organisatie zelf’, legt ze uit. ‘Om tot die verhalen te komen, maak je met elkaar een proces door. Het gaat daarbij ook om het vinden en vormen van verhalen.’

Dit proces maakt volgens Seebregts dat verhalen en wat je ermee wilt bereiken, meer gedragen zijn. ‘Met een verhaal kun je duidelijk maken wat de verandering is die mensen ondergaan of welke dilemma’s er spelen. De toehoorder wordt veel meer meegenomen in de ontwikkeling van gebeurtenissen en in je kernboodschap. Hiermee is *storytelling* volgens Seebregts heel nuttig bij in- en externe communicatie en bij organisatieverandering. ‘Juist omdat het maken van het verhaal ook antwoorden oplevert.

V-LAB
Express
is een
primeur

Antwoorden op vragen als: waar ben ik van? Waar staan we? Waar komen we vandaan? Waar gaan we naartoe?’ In haar introductieworkshop vertelt ze meer over de kracht van het verhaal, wat essentiële ingrediënten zijn en ook kunnen deelnemers oefenen met het vertellen van een verhaal.

Oefenen met democratie in de V-LAB Express

Jan Durk Tuinier van Stichting Vredeseducatie

Vrede kunnen maken zit in het DNA van mensen. Dat is de overtuiging van Jan Durk Tuinier van Stichting Vredeseducatie. Dan zijn wel een school, een wijk, ouders en andere mensen nodig om te oefenen. Hiervoor ontwikkelde hij de V-LAB

Nog veel meer verhalen

Naast deze sprekers, is er nog veel meer te doen op 18 maart. Denk aan een filosofisch panel met onder andere Stine Jensen en Daan Roovers, workshops zoals *Filosoferen met kinderen*, *Skype in de Classroom* en *Kinderparticipatie* en een lezing van schrijver en documentairemaker Natascha van Weezel over de nieuwe kernwaarden. Voor kinderen is er in de ochtend een speciaal kindercongres. Zij volgen drie

workshop, waarin ze leren op een creatieve manier hun stem te laten horen. Dagvoorzitter is kindercorrespondent Tako Rietveld.

Wilt u erbij zijn?

Aanmelden voor het congres kan nog tot 1 maart via www.openbaaronderwijs.nu. De toegang is gratis.

CONGRES

Wat is jouw verhaal?!

Ontdek de nieuwe kernwaarden van het openbaar onderwijs. Ook jij kunt daarmee jouw school in de spotlights zetten. Want een sterke identiteit levert jou, jouw school, jouw bestuur én jouw leerlingen veel op! Laat je inspireren over de maatschappelijke opdracht van het openbaar onderwijs.

Gratis

Mét
Kindercongres
9:45-14:45

Woensdag
18 maart 2020, 13:30-17:30
Nederlands Openluchtmuseum Arnhem

vol inspiratie - nieuwe kernwaarden
profilering van het openbaar onderwijs

Express, een interactieve tentoonstelling in een vrachtauto die door Nederland en Duitsland reist.

Tuinier licht toe: 'Kinderen vanaf 10 jaar onderzoeken hierin burgerschapsthema's als vrede, veiligheid, vrijheid en democratie. Ze leren zo dat vrede en democratie niet iets is van regeringen of volwassenen, maar dat je daarin ook zelf iets kunt doen. Dat het uitmaakt hoe je zelf in de wereld staat. Wat jouw keuzes zijn en hoe jij handelt. Zo geven we democratie en vrede handen en voeten.'

Tuinier kijkt ernaar uit om docenten, besturen en schoolleiders op 18 maart kennis te laten maken met het V-LAB. 'Zij hebben de primeur. Dan is de V-LAB Express voor het eerst te bezichtigen en kunnen ze zelf ontdekken en ervaren hoe het werkt. Democratie en vrede gaan hand in hand met burgerschapseducatie. Ook dat hoop ik iedereen te kunnen meegeven.'

Meer informatie over de V-LAB Express is te vinden op
www.vredeseducatie.nl/v-lab-express.

'Burgerschapsonderwijs hoeft niet iets aparts te worden'

Bram Eidhof, docent en onderzoeker burgerschapsonderwijs

Als het aan Bram Eidhof, docent en onderzoeker burgerschapsonderwijs, ligt, hoeven scholen niet te wachten op de nieuwe burgerschapswet die in augustus 2020 in werking treedt. 'Scholen kunnen nu ook al met burgerschapsonderwijs aan de slag', zegt hij. 'Het kan ze zoveel opleveren. Trots, voldoening en een betere sfeer op school.'

Eidhof is al jaren warm pleitbezorger van goed burgerschapsonderwijs. Hij doet er onderzoek naar, ontwikkelt en geeft burgerschapsonderwijs en schreef er een handboek over. Waarom vindt hij dit zo belangrijk? 'Voor iedere schoolleider of docent is het een doel om leerlingen niet alleen klaar te stomen voor de arbeidsmarkt, maar ook voor te bereiden op hun rol in de samenleving. Dat gebeurt natuurlijk al, maar het kan beter. Veel jongeren voelen zich politiek machteloos. Dat is toch gek in een democratie. Ook als jongere heb je wat te zeggen, kun je je stem laten horen en iets veranderen. Als school kunnen en moeten we dat aan kinderen leren.' Hoe je dat doet, vertelt hij in een workshop op 18 maart. 'Het is niet moeilijk om tot beter samenhangend burgerschapsonderwijs te komen', stelt hij. 'Het hoeft ook niet iets aparts te worden. Begin met een paar concrete leerdoelen. Wat hebben jouw leerlingen nodig?' ◀

Rolmodellen maken **discriminatie** bespreekbaar

Een veganistisch transpersoon, een homoseksuele joodse jongen en een moslima die bijna arts is. Het gebeurt niet elke dag dat je les krijgt van zo'n kleurrijk drietal, zoals de leerlingen van de openbare Fabritiuschool in Hilversum. Deze drie inspirerende rolmodellen maken taboes bespreekbaar en geven discriminatie een gezicht.

TEKST: KARIN VAN BREUGEL
BEELD: MARGOT BRAKEL

In Nederland leven de meest uiteenlopende culturen, religies en geardheden naast elkaar. Ondanks deze diversiteit blijven vooroordelen tussen verschillende groepen bestaan. In het project *Gelijk=Gelijk?* maken rolmodellen of *peer educators* taboes, vooroordelen en discriminatie op een heel toegankelijke manier bespreekbaar. Suzanne is leerkracht van een groep 7 op de Fabritius-school in Hilversum. Gevraagd naar de reden om mee te doen aan het project, zegt zij: 'Onze school ligt in een wijk die niet direct een afspiegeling is van de samenleving. Voor deze leerlingen is het leerzaam om te horen wat het met mensen doet als je ze in hokjes stopt. Daar komt bij dat er in deze klas in het verleden wat onrust is geweest, met name tussen de jongens. Het is heel goed als ze erbij stilstaan welk effect uitspraken als 'hé, homo' kunnen hebben. Ze realiseren zich niet welke impact dat soort 'grapjes' en 'stoere taal' kan hebben.'

De buitenkant zegt niks

Het project *Gelijk=Gelijk?* bestaat uit drie lessen. *Naar School!* kreeg de kans om aanwezig te zijn bij de tweede les in de groep van Suzanne Buter. Te gast zijn Dina, Ronen en River, die na een korte opening op het whiteboard steeds een andere stelling laten zien. De leerlingen kruisen in hun werkboekje aan op wie van de drie gasten in de klas de stelling volgens hen betrekking heeft. Al snel wordt duidelijk hoe slim deze eenvoudige werkvorm gekozen is: de leerlingen beseffen dat ze geen idee heb-

ben welke *peer educators* van spuitjes houden, tweetalig zijn opgevoed, wel eens verliefd zijn geweest op een jongen, nog nooit in hun leven de les uit zijn gestuurd of een meisje hebben gekust. Bij het bespreken van het juiste antwoord realiseren de leerlingen zich hoe weinig je over iemand weet als je niet met deze persoon praat. Als je afgaat op de buitenkant en je laat leiden door (onbewuste) vooroordelen, kom je bedrogen uit. Dat wordt zonder twijfel het meest duidelijk bij de stelling 'ik ben een meisje'. Alle leerlingen hebben aangekruist dat Dina een meisje is, maar dat River bij de geboorte als meisje werd gezien maar inmiddels als jongen door het leven gaat, zagen ze niet aankomen. Vrijwel alle stellingen lokken veel reacties en mooie gesprekjes met de leerlingen uit.

Al snel beseffen ze hoe weinig je over iemand weet als je alleen op de buitenkant afgaat

Buiten de groep geplaatst

Na de stellingen delen Dina, Ronen en River met de leerlingen een persoonlijke ervaring met discriminatie. Zo vertelt Dina dat ze al sinds groep 4 weet dat ze arts

wil worden en nu medicijnen studeert. Op een dag is zij met vier medestudenten uitgenodigd voor een etentje bij een arts thuis. Hij stelt alle medestudenten de vraag: wat voor arts wil je later worden? Als Dina als laatste aan de beurt is, zegt de arts alleen maar: ik vind het heel knap dat je de Nederlandse taal zo goed spreekt. Je bent zeker heel blij dat je hier mag zijn? 'Ik was onthutst', vertelt Dina. 'Waarom zei deze arts dat tegen mij, terwijl ik geboren en getogen ben in Amsterdam? Omdat je

De drie rolmodellen voor de klas in de Fabritiuschool.

Dit is waardevol voor iedere (pre-)puber

Dit zeggen de leerlingen...*

Sophie: 'Ik vond het een heel leerzame les. Ik beseft nu veel beter hoe vernederend het kan zijn als je vanwege je uiterlijk gediscrimineerd wordt. Misschien ga je jezelf daardoor zelfs anders voordoen, om erbij te horen.'

Noor: 'Het is interessant om van andere mensen te horen wat zij meemaken. Ik maak dat soort dingen ook mee omdat ik op straat vaak speel met Turkse kinderen die gediscrimineerd worden. Dan voel ik me wel een beetje machteloos, omdat ik er niets tegen kan doen. Zelf word ik ook wel eens gepest omdat ik een bepaalde ziekte heb. Ik weet dus hoe het voelt als andere mensen zomaar een mening over je hebben.'

Geert: 'Ik weet nu beter wat discriminatie is en heb geleerd dat je meer moet praten met mensen en niet gelijk een oordeel moet hebben.'

**Omwille van de privacy zijn de namen van de leerlingen gefingeerd.*

Informatie *Gelijk=Gelijk?*

Het lesprogramma *Gelijk=Gelijk?* wordt aangeboden door Diversion, een bureau dat oplossingen ontwikkelt voor complexe maatschappelijke vraagstukken. Kijk voor meer informatie op www.diversion.nl.

aan me kunt zien dat de *roots* van mijn ouders elders liggen? En waarom mocht ik die vraag niet beantwoorden? Ik voelde me echt buiten de groep geplaatst. Dat deed pijn. Nu wil ik nóg liever arts worden!'

De persoonlijke verhalen van de drie rolmodellen maken een behoorlijk abstract onderwerp als discriminatie werkelijk invoelbaar en concreet. 'Bij discriminatie gaat het niet over jou als individu, maar om jou als deel van een groep. Je wordt gediscrimineerd omdat je bijvoorbeeld een andere huidskleur hebt, een ander geloof aanhangt of homo bent', vat River samen.

Ver weg komt dichtbij

Juf Suzanne kijkt met een goed gevoel terug op de lessenserie. 'Deze *peer educators* zijn echt natuurtalenten. Ze deden het geweldig en de kinderen waren de hele les merkbaar geboeid. Hun persoonlijke verhalen waren best heftig, maar het waren wel verhalen waarin de leerlingen zich goed konden verplaatsen. Het was ver weg en tegelijkertijd dichtbij. De kinderen beseften goed hoe knap het was dat de *peers* zich zo open en kwetsbaar opstelden. Daardoor waren zij zelf ook heel eerlijk. Ik heb hier echt van genoten! Ik denk dat deze lessen voor elke pre-puber en puber waardevol zijn. Het is ook fijn dat ik zelf kan terugvallen op deze lessen als er bijvoorbeeld ruzietjes zijn.' ◀

Creatieve oplossingen voor het lerarentekort

Het lerarentekort noopt het onderwijs tot creatieve oplossingen en vernieuwende ideeën. Op deze pagina's enkele voorbeelden daarvan.

TEKST EN BEELD: MARTIN VAN DEN BOGAERDT EN SANNE VAN DER MOST

Positieve post op LinkedIn doet wonderen

Waarom wachten tot maatregelen uit Den Haag resultaat opleveren? Bij Ante Basisscholen in Dronten pakken ze het lerarentekort liever zelf aan door mensen intern op te leiden. Dankzij een positieve post op LinkedIn waren er ineens genoeg geschikte kandidaten.

Het is het eerste schooljaar van Ante Basisscholen, een fusie-organisatie die is ontstaan uit de Stichting Openbaar Basisonderwijs Zeewolde en Spilbasisscholen Dronten. Onder de stichting vallen acht basisscholen (12 locaties) met in totaal ruim 1800 leerlingen in Oostelijk Flevoland en Zeewolde. Geurt Morren is voorzitter van het college van bestuur. Hij vertelt dat hij vanwege het lerarentekort een oproep op LinkedIn plaatste om enthousiaste mensen te werven. Dat is gelukt: op die ene post kwamen zoveel positieve reacties, dat Ante met ingang van het nieuwe schooljaar er acht mensen bij heeft. De meesten komen van buiten het onderwijs.

Betekenisvol werk

'Het zijn allemaal mensen op hbo-niveau. Er zit iemand uit de theaterwereld tussen, ook iemand die nu nog een multinational leidt. Zij vertellen mij stuk voor stuk dat ze voor het onderwijs kiezen, omdat ze betekenisvol werk willen doen.' Morren is ervan overtuigd dat het onderwijs veel meer mensen kan trekken als je maar laat zien hoe waardevol het werk voor de klas is. 'Met enthousiasme over het vak kun je heel veel bereiken.'

De acht nieuwelingen worden intern opgeleid. Ze gaan met ingang van het nieuwe schooljaar direct voor de klas, onder begeleiding van ervaren leerkrachten, en volgen in deeltijd de pabo om hun bevoegdheid te halen. Een eerder plan om op dezelfde manier havo- en

Geurt Morren in Dronten: succes met LinkedIn.

'Met enthousiasme over het vak kun je heel veel bereiken.'

vwo-leerlingen te werven en intern op te leiden, is voornamelijk overbodig. Het idee was om nog dit schooljaar op middelbare scholen in Dronten vijf enthousiaste leerlingen te werven en vervolgens intern op te leiden. 'Ik had eerder gezegd niet verwacht dat het zo goed zou gaan met het werven van nieuw personeel en dat dit niet meer nodig zou zijn. Misschien dat we later alsnog havo'ers en vwo'ers gaan werven in het voortgezet onderwijs, want het lerarentekort is nog niet weg, maar nu is het dus niet nodig.'

Eventmanager op school verlaagt werkdruk

Ze organiseerde excursies naar het museum, bedacht een alternatief Sinterklaasfeest, voerde Citoscores in, nam het speelkwartier over, belde ouders als hun kind ziek was en ze zette een boekenproject op. Als eventmanager op openbare basisschool Charlois in Rotterdam was Claudina da Graca van alle markten thuis.

'Veel scholen steken het geld voor de werkdrukverlaging in het aannemen van een nieuwe docent', weet Da Graca. Op obs Charlois pakten ze het anders aan en riepen ze de nieuwe functie van *eventmanager* in het leven. 'Best

Claudina da Graca: 'Heel nieuwe rol'

'Ik deed alles waar leerkrachten zelf niet aan toe kwamen'

spannend natuurlijk. Er was nog helemaal geen ervaring en ik moest mijn eigen rol ook echt een beetje uitvinden.' Gelukkig had Da Graca haar draai snel gevonden en konden de leerkrachten zich dankzij haar aanwezigheid helemaal richten op het lesgeven.

'Helaas bestaat mijn functie nu niet meer', vertelt Da Graca. 'Het was een uitprobeersel, helemaal nieuw, maar na een jaar was er geen geld meer beschikbaar voor mijn functie. De school zat met een behoorlijk aantal zieke docenten. Toen is noodgedwongen toch gekozen voor het aannemen van een nieuwe leerkracht en verviel mijn functie.'

Opluchting

Eeuwig zonde', vindt Greetje Groenhof, die al 35 jaar als leerkracht bij Obs Charlois werkt. 'De eerste 34 jaar hadden we geen *eventmanager* en vierden we al die feesten natuurlijk ook. Maar er kwamen steeds meer activiteiten, zorgleerlingen, vergaderingen en rapportages bij en de werkdruk blijft dus maar groeien. De *eventmanager* was voor ons echt een enorme opluchting. Het was geweldig om niet meer zelf alle bieboeken bij elkaar te sprokkelen, oudercommissies aan te sturen, brieven over festiviteiten te maken, ouders te bellen als hun kind ziek was en schoolreizen te organiseren. Hopelijk is er binnenkort toch weer wat geld over of kan Claudina op een andere school aan de slag.'

'Er zou een bonus voor werken in de grote stad moeten komen'

Onorthodoxe maatregelen

In de vier grote steden is het lerarentekort het grootst. Daarom dringen de G4 aan op 'onorthodoxe maatregelen' en meer geld. Daarover stuurden de onderwijswethouders van Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht vorige maand opnieuw een brandbrief aan onderwijsminister Arie Slob.

In de brief staat dat Slob een veel te rooskleurig beeld schetst van de situatie in de vier grote steden. Vooral in Amsterdam is sprake van een ware leegloop van personeel. Dat leidde er in december toe dat bestuurder Joke Middelbeek van Stichting Westelijke Tuinsteden (SWTS) besloot om de openbare basisscholen die onder deze stichting vallen een week lang gesloten te houden. In die week is met schoolleiders en leerkrachten gebrainstormd over maatregelen. Het resultaat hiervan is dat de leraren teruggaan naar de kern - taal, rekenen, schrijven en lezen - en dat de 'community' de rest doet. Met de community wordt de omgeving van de school bedoeld. Op deze manier zouden er 'broedplaatsen voor onderwijsontwikkeling van hoge kwaliteit' kunnen komen, zo meldde SWTS na de brainstormweek. Het idee is dat 'brugfunctionarissen' de scholen en de community met elkaar in verbinding gaan brengen. Hoe een en ander concreet wordt, is nu nog niet bekend.

Veeleisend

De onderwijswethouders dringen in hun brief aan Slob erop aan om leraren in de grote steden meer te gaan betalen. Er zou een financiële toelage voor hen moeten komen, een soort bonus voor werken in de grote stad. Dat is volgens de wethouders goed te rechtvaardigen, omdat leraren in een grootstedelijke context meer zouden moeten kunnen dan leraren buiten de G4. Het werk is er volgens hen echt veeleisender dan elders. Bovendien stellen zij dat het levensonderhoud in de grote steden duurder is. In de brief staat dan ook dat er veel meer geld naar het

onderwijs in de grote steden moet. Dan gaat het niet om incidenteel een paar miljoen, zo benadrukken zij, maar om structurele investeringen van vele tientallen miljoenen euro's per jaar. Komt dat extra geld er niet, dan zouden de G4 goed onderwijs voor alle kinderen niet meer kunnen garanderen. ◀

Onderwijsminister Arie Slob: kreeg weer een brandbrief.

Wetswijziging ouderbijdrage: **een besluit met gevolgen**

TEKST: LUCY BEKER

Droom komt uit: SAAM stopt met ouderbijdrage

Als eerste schoolbestuur in Nederland schrapt stichting SAAM de vrijwillige ouderbijdrage. Vanaf schooljaar 2020-2021 hoeven ouders niets meer betalen op de 27 basisscholen van SAAM in Oss, Veghel en omgeving. Het schoolbestuur wil hiermee een statement maken. 'Het gaat ons om solidariteit en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle kinderen.'

In de praktijk verandert er overigens niets op de scholen, benadrukt **Edith van Montfort** van het college van bestuur van SAAM. 'We sloten al nooit kinderen uit van activiteiten. Maar we willen voortaan ook geen gesprek meer met ouders over geld. Ons onderwijs moet gewoon altijd deugen, of een school nu in een rijke of in een kansarme buurt staat. Ik vind het raar dat rijke scholen extra dingen kunnen bieden. Kinderen hebben allemaal evenveel recht op goed onderwijs.'

Voor Van Montfort was het altijd al een droom om te stoppen met de vrijwillige ouderbijdrage. Toen ze het idee begin dit schooljaar voorlegde aan de directies van de basisscholen, kreeg ze veel bijval. Met ingang van schooljaar 2020-2021 is de ouderbijdrage op de scholen van SAAM verleden tijd.

Minder dan 1 procent

'Hoe dit te rijmen is met de onderwijsstakingen en de roep om meer geld voor het onderwijs? Simpel: de ouderbijdrage is niet bestemd en ook niet voldoende om een leraar van aan te stellen', legt Van Montfort uit. 'Het gaat om minder dan 1 procent van onze totale begroting, gemiddeld 35 euro per leerling per jaar, die we gebruiken voor extra's als schoolreisjes en ateliermiddagen. Maar die dingen horen volgens ons ook bij het onderwijs en die zullen wij dus voortaan uit ons eigen budget betalen. Een kwestie van keuzes maken.'

Kritisch

De medezeggenschapsraden en ouderraden van de SAAM-scholen bleken minder enthousiast dan de directies. 'We kregen complimenten van de gemeenten, landelijke politiek en maatschappelijke organisaties, maar onze ouderraden zijn kritisch', bevestigt Van Montfort. 'Zij zijn bang dat ze hun autonomie kwijtraken. De ouderbijdrage was 'hun potje', met dat geld organiseren zij hun activiteiten. Maar dat zal niet veranderen, alleen zullen wij als bestuur voortaan dat potje vullen. Zij hoeven dan geen ouders meer achter de broek te zitten over die vrijwillige bijdrage. Meestal hoefde dat trouwens niet, maar het gaat ons ook om de impliciete druk op ouders om te betalen. Ook daar willen we vanaf.' ◀

'Wij vullen voortaan zelf het potje van de ouderraad'

Wetswijziging en uitzonderingen

De Tweede Kamer is in december 2019 akkoord gegaan met een wetsvoorstel van SP en GroenLinks over de vrijwillige ouderbijdrage. Daarin wordt vastgelegd dat scholen leerlingen niet mogen uitsluiten van door de school georganiseerde activiteiten als hun ouders de bijdrage niet hebben betaald. Op voorstel van D66 werd daarbij een amendement aangenomen dat een uitzondering maakt voor profiel scholen die onder een overkoepelend verband vallen, zoals technasia, topsportscholen en scholen met tweetalig onderwijs. Reden voor deze uitzondering is dat scholen geen bekostiging ontvangen voor de langdurige extra lessen die bij het profiel horen. De gymnasia vallen niet onder deze uitzondering.

Over de vrijwillige ouderbijdrage wordt al jaren gesteggeld. Daarom heeft de Tweede Kamer nu ingestemd met een wetswijziging die bepaalt dat leerlingen nooit mogen worden uitgesloten van schoolactiviteiten als hun ouders de bijdrage niet betalen. Een besluit dat misschien meer gevolgen heeft dan gedacht. Voor de een komt een droom uit, de ander vreest voor verarming van het onderwijs. Dat laatste geldt met name in het voortgezet onderwijs, dat behoefte heeft aan uitzonderingen op de nieuwe regel. Op deze pagina's zoomen we in op die gevolgen.

Zorgen over de Rome-reis

'Kan de Rome-reis voor gymnasiasten straks nog doorgaan? Daar maak ik me zorgen over', zegt Hans Relou, rector van Gymnasium Bernrode in Heeswijk-Dinther, een van de zes scholen van de Onderwijsstichting Zelfstandige Gymnasia. Hij vindt de wetswijziging 'redelijk ondoordacht'.

Tot nu toe hebben gymnasia nauwelijks te maken met ouders die de vrijwillige ouderbijdrage niet kunnen of willen betalen. Relou: 'Bij ons betaalt nagenoeg 100 procent. We gebruiken die bijdrage overigens niet voor schoolactiviteiten en ook niet meer voor lesmaterialen. De tekendoos met inhoud bijvoorbeeld, die ouders vroeger moesten kopen, krijgen leerlingen inmiddels van de school. Ook voor een excursie naar Xanten in de eerste klas, een kennismaking met de klassieke cultuur, vragen we geen ouderbijdrage. Het is niet zo ver weg en niet zo duur, dus dat kan de school regelen.'

Op Gymnasium Bernrode wordt de ouderbijdrage uitsluitend gebruikt voor de organisatie van facultatieve activiteiten, zoals naschoolse cursussen. 'Hiermee bieden we onze leerlingen extra uitdaging en verbreding. Denk aan lessen Chinees of Russisch of een debatclub. Daarvoor moeten wij wel docenten inhuren en daar is dus geld voor nodig, dat niet in de lumpsum zit. De leerlingen kunnen vrij kiezen als hun ouders de bijdrage hebben betaald'.

Rome hoort erbij

Over deze activiteiten maakt Relou zich nog niet zoveel zorgen, omdat die niet echt nodig zijn om een diploma te halen. Hij vreest vooral voor het voortbestaan van de reizen naar Rome en naar Griekenland in de bovenbouw. 'Wij vinden die reizen wel echt horen bij de klassieke opleiding, ze geven verdieping en beleving, en zijn goed voor de internationale en maatschappelijke oriëntatie. De reizen worden betaald door de ouders. Een enkele keer komt het voor dat een ouder het niet kan betalen, daar zoeken we dan een oplossing voor zodat alle leerlingen mee kunnen. Er is nog nooit een kind uitgesloten'.

'Goedbedoelde wet kan averechts uitpakken'

Overbodige wet

Maar na de wetswijziging ziet Relou een bui hangen. 'Als straks ineens een groep ouders met de nieuwe wet in de hand afdwingt dat hun kind zonder betaling mee moet naar Rome of Griekenland, dan zitten we met een probleem. Want de school heeft niet de middelen om zo'n dure buitenlandreis structureel voor alle leerlingen te bekostigen. Dan rest ons niets anders dan de reis af te schaffen. Daarmee worden onze leerlingen de dupe van een wet die goed bedoeld is, maar averechts uitpakt. Een overbodige wet ook, want die is bedoeld om een probleem op te lossen dat er op veel scholen helemaal niet was, in elk geval niet op de meeste gymnasia. Maatwerk zou naar mijn mening meer voor de hand liggen, maar dat is politiek gezien natuurlijk lastiger dan een generieke maatregel.'

De Onderwijsstichting Zelfstandige Gymnasia hoopt nu dat de Eerste Kamer voor de gymnasia een uitzondering wil maken, net als voor de technasia, tweetalige scholen en andere profielscholen (zie kader). ◀

Geruchtmakende vierkante meters in Nijmegen

Het pannaveldje bij openbare basisschool De Buut in Nijmegen was vorig jaar letterlijk en figuurlijk geruchtmakend. Omwonenden wilden het weg hebben vanwege geluidsoverlast. De kwestie werd breed opgepikt door de media in binnen- en buitenland. De rechter bepaalde in november dat het veldje open mocht blijven, op voorwaarde dat het grondig werd aangepast. Dat is inmiddels gebeurd.

Zo'n beetje de hele wereldpers wilde weten wat er toch aan de hand was in het anders zo rustige Nijmegen-Oost. *'Noisy Dutch children banned from playground'*, kopte de BBC. Ook kranten in Groot-Brittannië, Italië en Turkije pikten het nieuws op nadat Nederlandse media er uitgebreid over hadden bericht. Om de situatie te duiden, is het handig om op Google Maps te kijken. Daarop is direct te zien dat het veldje aan vier zijden is omgeven door bebouwing: aan één kant is dat de school zelf en verder staan er nieuwe appartementenblokken van vier etages omheen.

TEKST: MARTIN VAN DEN BOGAERDT

BEELD: BERT BEELEN

Klankkast

'Als je op het terreintje staat, hoor je direct dat het een klankkast is', vertelt Hans Tromp. Als interim-voorzitter van het college van bestuur van Stichting Conexus, waar De Buut onder valt, snapt hij de bezwaren van bewoners die het geluid van de spelende kinderen als overlast ervaren. Aan de andere kant wijst hij op het feit dat lang niet alle omwonenden bezwaar hebben gemaakt én dat de school en het speelterrein al op deze locatie zaten voordat de appartementencomplexen er kwamen.

Wat dat laatste betreft, refereert Tromp aan het zogenoemde Bijenspat-arrest uit 1998. Dit oordeel van de Hoge Raad gaat over een glastuinder in Breda die bezwaar maakte tegen hinder van bijenspat (bijenpoepjes) op zijn kas. De bijenspat leidde ertoe dat er minder licht binnenviel, waardoor de tuinder minder productie kon maken. De bijen waren echter afkomstig van een hobby-imkerij die er al zat toen de glastuinder besloot om even verderop zijn kas te bouwen. De Hoge Raad oordeelde dat in dit geval de tuinder hinder van de bijen had kunnen incalculeren. Vertaald naar de situatie bij De Buut, hadden de bezwaarmakers kunnen weten dat bij hun woning kinderen zouden spelen.

'Je hoort direct dat het een klankkast is'

Maar er is meer, vertelt Tromp. Ook het Activiteitenbesluit milieubeheer speelt mee. Dat legt weliswaar geen beperkingen op voor het stemniveau van spelende kinderen - gillen mag, zou je kunnen stellen - maar wel voor geluid van bijvoorbeeld speeltoestellen of ballen die tegen doeltjes of een betonnen rand botsen. 'Cruciaal hierin is dat het speelgeluid niet harder mag zijn dan 70 decibel', aldus Tromp. Uit metingen kwam naar voren, dat er bij De Buut hogere piekmomenten

Kinderen mogen geluid maken

Het geluid van kinderen bij scholen valt vanaf 1 januari 2010 in principe niet meer onder de bepalingen van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Dit betekent dat omwonenden geen procedures meer kunnen aanspannen als zij bijvoorbeeld vinden dat kinderen op speelpleinen te hard gillen.

De Tweede Kamer vond in 2009 dat de regels moesten worden aangepast in het belang van de maatschappelijke rol van scholen. Daarmee reageerde de Kamer op een wens van toenmalig minister Jacqueline Cramer van VROM. De aanpassing volgde op een aantal procedures van omwonenden.

In het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn de geluidsnormen voor instellingen vastgelegd. Tot 2010 waren alleen regels vastgelegd voor stemgeluid van personen op een terrein van bijvoorbeeld een basisschool als dit wordt omsloten door bebouwing. Voor niet-omsloten buitenterreinen werd toen al een uitzondering gemaakt voor stemgeluid. Sinds 2010 is het zo dat voor alle schoolpleinen een uitzondering geldt, dus ook als die omsloten zijn. Het stemgeluid op deze plekken mag in alle gevallen buiten beschouwing worden gelaten. Dit geldt overigens niet de hele dag. Voor scholen wordt een uitzondering gemaakt voor de periode vanaf één uur voor aanvang tot één uur na beëindiging van het onderwijs.

Een van de kwesties die tot de maatregel van de Tweede Kamer leidde, speelde in 2008 in Heemstede. Daar waren de burens van de openbare Crayenesterschool vanwege vermeende geluidsoverlast een bezwaarprocedure begonnen. VOS/ABB gaf toen juridische ondersteuning aan het schoolbestuur en publiceerde er in maart 2009 over in het verenigingsmagazine.

waren. Daarom besloot de voorzieningenrechter dat Conexus als eigenaar van het veldje aanpassingen moest laten aanbrengen om het geluid terug te brengen tot een aanvaardbaar niveau.

Dure aanpassingen

Inmiddels zijn de betonnen rand van het veldje en de metalen doeltjes weggehaald. Dat moet ervoor zorgen dat de bewoners geen hinder meer hebben van ballen die daartegenaan komen. Ook bepaalde de rechter dat het kunstgras moest worden vervangen door een hoogpoliger materiaal dat geluiddempend werkt. De aanpassingen brachten een kostenplaatje van 45.000 euro met zich mee. Tromp heeft goede hoop dat dit bedrag niet volledig door Conexus hoeft te worden betaald. 'De realiteit is dat alles volgens de geldende regels en met de vereiste vergunningen tot stand is gekomen, maar dat er toch een onmogelijke situatie is ontstaan. Er is gewoon onvoldoende nagedacht over de consequenties van het feit dat de appartementen zo dicht op het veldje kwamen. Uiteindelijk is wettelijk gezien niemand schuldig aan wat dan ook, maar wij worden als eigenaar van het veldje dus wel geconfronteerd met de negatieve gevolgen van eerder genomen besluiten.'

Het ging de rechter te ver om te voldoen aan de eis van de bezwaarmakers dat het veldje per direct helemaal dicht moest. Wel is bepaald dat de school ervoor moet zorgen dat het doordeweeks na 18.30 uur en in het weekend gesloten blijft. Tromp hoopt dat de situatie nu aanvaardbaar is voor alle betrokkenen. 'Er is al zoveel gepolariseerd in deze zaak. Dat is nooit goed, zeker niet als je beseft dat wij als school ontmoeting en gelijkwaardigheid zo belangrijk vinden.'

De uitspraak van de voorzieningenrechter staat op www.rechtspraak.nl (zoek op 'ECLI:NL:RBGEL:2019:5091').t ◀

Leerlingen duiken in de wereld van **kinderen met een handicap**

Hoe ziet je leven eruit als je een handicap hebt en op een van de armste plekken ter wereld woont? De interactieve gastlessen van het Liliane Fonds laten leerlingen anders kijken naar de wereld om hen heen.

Vrijwilligers geven de gastlessen, zoals vandaag Andrien, gepensioneerd orthopedagoog, op de L.W. Beekmanschool in Den Bosch, een school van ATO Scholenkring. Met haar enthousiasme slaagt ze er goed in om de leerlingen bij het thema 'kinderen met een handicap in arme landen' te betrekken. De interactieve lessen maken veel indruk op de leerlingen. Ze ervaren hierdoor zelf dat het moeilijk is om een les te volgen als je niet kunt zien, of te schrijven als je een hand mist.

Andrien merkt dat de scholen tevreden zijn met het nieuwe materiaal van het Liliane Fonds. Het past goed binnen het moderne onderwijs. De leerlingen zijn actief bezig en doen veel ervaring op door het uitvoeren van de opdrachten. Bovendien geven scholen met de gastlessen op een verrassende manier invulling aan wereldburgerschap en andere kerndoelen van het basisonderwijs (34, 36 en 37). 'Een goede vorm, leerlingen zijn erg enthousiast en oefenen serieus', aldus de reactie van een leraar.

Vrijwilligster Andrien geeft een gastles voor het Liliane Fonds op de L.W. Beekmanschool in Den Bosch.

Gastlessen zijn gratis

De gastlessen zijn gratis. De getrainde vrijwilligers die de gastlessen geven, maken gebruik van beeldmateriaal, wereldkaarten en hulpmiddelen zoals protheses en brailleboeken. De lessen duren een uur en zijn geschikt voor de middenbouw en bovenbouw van het basisonderwijs.

Het Liliane Fonds biedt gastlessen aan in drie thema's. De les *Wat wil je later worden?* geeft een kijkje in de wereld van Sempeta of Celestine uit Kenia. Kunnen kinderen met een handicap hun dromen ook waarmaken? De les *Handicap en Samenleving* gaat over verschillen en overeenkomsten in cultuur, de Rechten van het Kind en de Verenigde Naties.

Even zelf ervaren hoe het is als je doof bent

Nieuw is de les *Onderwijs en Handicap*, een actieve en complete les met handleiding, gastspreker en verwerkingsopdrachten. Welke problemen kom je tegen als je een handicap hebt en naar school wilt? Leerlingen ontdekken het zelf en gaan in circuitvorm aan de slag met diverse opdrachten. Zo zetten leerlingen bijvoorbeeld een gehoorbeschermer op om te ervaren hoe het is om een les te volgen als je doof bent. ◀

Vrijwilligers uit het onderwijs

Het Liliane Fonds beschikt over 35 gastsprekers met verschillende achtergronden. Een groot aantal komt uit het onderwijs of heeft in de zorg gewerkt, bijvoorbeeld als revalidatiearts. Hebt u interesse in een gastles van het Liliane Fonds bij u in de klas? Neem dan contact op met Roos van Boekel, contactpersoon scholen, via rvboekel@lilianefonds.nl

Nieuw aanbod mensenrechteneducatie

Het College voor de Rechten van de Mens heeft nieuwe werkvormen ontwikkeld voor mensenrechteneducatie in het primair en voortgezet onderwijs. Ze volgen op de in 2018 gelanceerde toolbox *Mensenrechten op school*, die mede door VOS/ABB werd ontwikkeld.

TEKST: MARTIN VAN DEN BOGAERDT

‘Mensenrechten gelden altijd en voor iedereen’, zo benadrukt het College voor de Rechten van de Mens. ‘Ze zijn gebaseerd op basiswaarden als vrijheid, gelijkheid en respect voor elkaar. Door op school over mensen- en kinderrechten te leren, kunnen leerlingen deze in het dagelijks leven herkennen. Ze leren dan als het ware te kijken door een mensenrechtenbril en van daaruit te handelen. Zo leren kinderen hoe ze later als volwassenen mee kunnen doen in onze democratische rechtsstaat. Dit is niet alleen een kwestie van weten maar ook en vooral van oefenen en ervaren.’

Vijftien lessen

De nieuwe werkvormen volgen op de mede door VOS/ABB ontwikkelde toolbox *Mensenrechten op school*. Al meer dan duizend docenten en schoolleiders hebben daarvan gebruikgemaakt. De nieuwe gratis hulpmiddelen voor mensenrechteneducatie bestaan uit lessen voor de basisschool en voor het voortgezet onderwijs. De lessen voor de basisschool zijn samengesteld in samenwerking met uitgeverij Kwintessens. Door middel van kleurrijke animaties van boerderijdieren en filmpjes leren kinderen vragen stellen bij allerlei dagelijkse situaties: waarom zou je iedereen mee laten doen? Mag iedereen naar school en wie zorgt er eigenlijk voor de school? Waarom zijn mensen- en kinderrechten belangrijk? Voor de onder-, midden- en bovenbouwleerkrachten staan in totaal vijftien lessen klaar op de website www.kwinkvoorburgerschap-en-mensenrechten.nl.

Huisvesting en godsdienstvrijheid

Voor het voortgezet onderwijs heeft het College voor de Rechten van de Mens werkvormen over huisvesting en over godsdienstvrijheid en levensbeschouwing ontwikkeld. Aan de hand van persoonlijke verhalen zien leerlingen dat je ook als jongere te maken kunt krijgen met dakloosheid. In de tweede werkvorm leren leerlingen via verschillende casussen en stellingen over de vrijheid van godsdienst of levensbeschouwing en formuleren ze onderbouwde meningen over botsende grondrechten. Het materiaal voor het voortgezet onderwijs staat op de website www.mensenrechten.nl.

Toolbox

In december 2018 lanceerde het College voor de Rechten van de Mens in samenwerking met VOS/ABB, UNICEF en Amnesty International de toolbox *Mensenrechten op school*. In die toolbox zitten hulpmiddelen om mensen- en kinderrechten stap voor stap vorm te geven: vakinhoudelijk, didactisch en pedagogisch en zowel binnen als buiten de klas. De toolbox kan ook worden gebruikt voor een schoolbrede en structurele aanpak van mensenrechteneducatie. De ervaring leert dat dat het meeste oplevert!

De toolbox *Mensenrechten op school* staat op www.mensenrechten.nl. U vindt deze toolbox natuurlijk ook op de website van VOS/ABB: www.vosabb.nl.

Voordeel & gemak

VEEL
LEDEN
KORTING!

Scholingsbijeenkomst Dossieropbouw

De Onderwijsjuristen van VOS/ABB verzorgen in april een scholingsbijeenkomst over dossieropbouw en ontslag bij disfunctioneren.

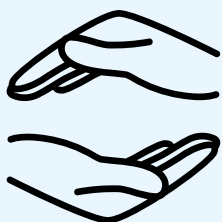
De bijeenkomst gaat over de vraag hoe een goede dossieropbouw eruitziet. Waar moet u op letten? Wat zijn de valkuilen? Hoe ziet een verbetertraject eruit? Ook komt de vraag aan bod welke procedure u moet volgen bij de kantonrechter om een dienstverband te beëindigen. Deze scholingsbijeenkomst is relevant voor bestuurders en leidinggevendenden, maar ook voor andere mensen die zich bezighouden met personeelsbeleid, bijvoorbeeld P&O'ers en HRM'ers.

De scholingsbijeenkomst is op donderdag 2 april van 13 tot 16 uur (inclusief lunch vanaf 12.15 uur) bij VOS/ABB in Woerden. U kunt eraan deelnemen als uw organisatie bij VOS/ABB is aangesloten. Deelname kost 55 euro per persoon (btw-vrij).

Aanmelden via welkom@vosabb.nl.

Scholingsbijeenkomst Zorgplicht

In mei kunt u naar een scholingsbijeenkomst van de Onderwijsjuristen van VOS/ABB over zorgplicht voor scholen voor primair onderwijs en samenwerkingsverbanden.

De Onderwijsjuristen krijgen altijd veel vragen over toelating, schorsing en verwijdering van leerlingen. Daarom is deze scholingsbijeenkomst ontwikkeld.

Een greep uit de onderwerpen die aan bod komen:

- Verschil tussen aanmelding, toelating, inschrijving en plaatsing
- Zorgplicht en weigeringsgronden
- Vereisten voor opstellen ontwikkelperspectief
- Beschrijving wettelijk kader schorsing en verwijdering
- Wettelijke taken samenwerkingsverband
- Toelaatbaarheidsverklaring

De doelgroep bestaat uit mensen in het primair onderwijs die zich binnen de schoolorganisatie en/of het samenwerkingsverband bezighouden met toelating, schorsing of verwijdering van leerlingen.

De bijeenkomst is op dinsdag 19 mei van 13 tot 16 uur (inclusief lunch vanaf 12.15 uur) bij VOS/ABB in Woerden. U kunt eraan deelnemen als uw organisatie bij VOS/ABB is aangesloten. Deelname kost 55 euro per persoon (btw-vrij). Aanmelden via welkom@vosabb.nl.

Meldplicht energiebesparende maatregelen

Heeft u al gemeld welke energiebesparende maatregelen uw school neemt? Dit bent u wettelijk verplicht. Als u dat wilt, kan ons collectief Energie Voor Scholen de melding voor u verzorgen!

Doel van de meldplicht die is ingesteld door de overheid, is het terugdringen van energiegebruik en CO₂-uitstoot. De informatieplicht geldt voor bedrijven en instellingen die vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent) per jaar verbruiken. Het betreft energiebesparende maatregelen waarvan de terugverdientijd vijf jaar of minder is.

Dwangsom 1000 euro

Als u nog niet heeft gemeld welke energiebesparende maatregelen uw school neemt, bent u in overtreding. De melding had u namelijk uiterlijk op 1 juli 2019 moeten doen. Deze wettelijke verplichting vloeit voort uit het Activiteitenbesluit milieubeheer. Als blijkt dat uw school (of scholen) nog niet aan de meldplicht voldoet, dan kan via de lokale Omgevingsdienst een dwangsom worden opgelegd. Die dwangsom bedraagt in de regel 1000 euro per overtreding.

Uitbesteden?

Het is mogelijk om de verplichte melding uit te besteden, bijvoorbeeld aan ons collectief Energie Voor Scholen. Kijk op www.energievoorscholen.nl of mail naar Karin Michgels via michgels@hellemansconsultancy.nl.

Katern *Arbobeleid*

Het katern over arbobeleid en veiligheid is herzien. Als uw organisatie bij VOS/ABB is aangesloten, kunt u het vernieuwde katern downloaden.

In de nieuwe uitgave komt natuurlijk de in 2017 gewijzigde Arbowet aan bod, maar er is meer. Gezond en veilig werken staat volop in de schijnwerpers. Mensen worden steeds ouder en om sociale voorzieningen in stand te houden, werken we allemaal langer door. Duurzame inzetbaarheid wint daardoor aan belang.

Het herziene katern is samengesteld door HRM-expert Ivo Israel van VOS/ABB. Het is niet in druk uitgebracht, maar in een eenvoudige printvriendelijke versie. Als uw organisatie bij VOS/ABB is aangesloten, kunt u het vernieuwde katern downloaden van www.vosabb.nl.

Vragen over arbobeleid en veiligheid? Neem contact op met de Onderwijsjuristen van VOS/ABB: 0348-405250 op werkdagen van 08.30 tot 12.30 uur, onderwijsjuristen@vosabb.nl.

Cybercrime: toenemende risico's

Aon Onderwijs ziet toenemende aansprakelijkheidsrisico's die te maken hebben met cybercrime.

Henri Damen van onze verzekeringspartner verwijst naar de Universiteit Maastricht, die in december te maken kreeg met gijzelsoftware (ransomware). Afgezien van de directe bedrijfseconomische schade die gijzelsoftware veroorzaakt (bijvoorbeeld doordat de financiële administratie niet meer bereikbaar is), kan een blokkade door middel van gijzelsoftware ook aansprakelijkheidsclaims met zich meebrengen. Denk aan persoonsgegevens die in verkeerde handen vallen. Er zijn kwesties bekend waarbij gedupeerden een schadevergoeding toegekend kregen. Damen ziet in de praktijk dat veel onderwijsorganisaties cyberrisico's nog steeds onderschatten. 'Een school is niet alleen vatbaar voor gijzelsoftware, er spelen meer serieuze risico's. Cyberbescherming vergt meer dan alleen een antivirusprogramma installeren!'

Meer weten? Neem contact op met Henri Damen: 06-13817417, henri.damen@aon.nl.

Korting op personeelsadvertenties

VOS/ABB biedt u de mogelijkheid om uw personeelsadvertenties voordelig en efficiënt onder de aandacht van uw doelgroep te brengen. Dat kan via de website, de wekelijkse e-mailnieuwsbrieven, Twitter en zelfs met aanzienlijke korting in de krant!

Adverteren via de traditionele media is als een schot hagel, maar via de mediakanalen van VOS/ABB is het een gericht schot: u bereikt exact de juiste doelgroep, namelijk mensen die werken of geïnteresseerd zijn in een functie op het gebied van bestuur en management van het primair en/of voortgezet onderwijs. Tegen gereduceerd ledentarief plaatst u advertenties op de website, in de nieuwsbrieven en op het Twitter-account van VOS/ABB.

Kiest u toch (ook) voor adverteren in kranten, dan kunt u honderden euro's besparen dankzij de afspraken die VOS/ABB heeft gemaakt met de mediabureaus Godding & Co en MediaValue. Let op: van dit aanbod kunnen alleen leden van VOS/ABB gebruikmaken!

Adverteren via VOS/ABB? Ga naar vosabb.nl of neem contact op met Martin van den Bogaerd via 06-13190311 of mvandenbogaerd@vosabb.nl.

Kostenconfiguratoren onderwijshuisvesting 2020

VOS/ABB's partner op het gebied van onderwijshuisvesting HEVO heeft de kostenconfiguratoren voor nieuwbouw en renovatie van gebouwen geactualiseerd.

Het betreft rekeninstrumenten voor het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs voor het jaar 2020. Hiermee kunt u snel inzichtelijk maken wat een schoolgebouw - dat voldoet aan de minimale wettelijke eisen van het Bouwbesluit - met of zonder de eisen van het Kwaliteitskader Huisvesting kost.

U kunt de geactualiseerde kostenconfiguratoren gratis opvragen op www.hevo.nl.

Hoe zit het

Veelgestelde vragen

De Onderwijsjuristen van VOS/ABB beantwoorden hier veelgestelde vragen van bestuur en management van scholen.

1

Klachtenregeling

Welke bevoegdheden heeft de (G)MR ten aanzien van de klachtenregeling en het schoolplan?

De (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad ((G)MR) heeft een instemmingsrecht over de klachtenregeling op grond van artikel 10 lid 1 sub g van de Wet medezeggenschap op scholen. Over het schoolplan heeft de (G)MR ook instemmingsrecht, op grond van artikel 10 lid 1 sub b van de Wet medezeggenschap op scholen. In artikel 16 lid 1 van de Wet medezeggenschap op scholen is bepaald dat de GMR in de plaats treedt van de MR van een school als het aangelegenheden betreft die van gemeenschappelijk belang zijn voor alle scholen of voor de meerderheid van de scholen.

2

Oudergesprek

Mogen ouders hun nieuwe partner meenemen naar een gesprek op school?

Wanneer een van de ouders zijn of haar nieuwe partner wil meenemen naar een gesprek op school, dan betekent dit dat de school informatie over de leerling aan een derde zal verstrekken. Als beide ouders het gezag hebben, moeten beide ouders hier hun goedkeuring aan geven. Nieuwe partners van ouders die tevens verzorger zijn, hebben ook recht op informatie over de voortgang van het kind en mogen dus deelnemen aan ouderavonden (mits de leerling de leeftijd van 16 jaar nog niet heeft bereikt). De school hoeft hiervoor geen instemming van de andere ouder te vragen.

3

Transitievergoeding

Hebben vervangers ook recht op een transitievergoeding?

Door de invoering van de Wet arbeidsmarkt in balans (Wab) heeft een werknemer bij ontslag op initiatief van de werkgever al na één werkdag recht op een transitievergoeding. Dit geldt voor alle tijdelijke werknemers, dus ook voor vervangers. De transitievergoeding wordt berekend met de volgende formule: (daadwerkelijk verdiende salaris/bruto maandsalaris) x (1/3e bruto maandsalaris /12).

v o s } a b b

Onderwijsjuristen van VOS/ABB

De Onderwijsjuristen van VOS/ABB geven dagelijks advies en informatie aan leden. Mail uw vraag naar onderwijsjuristen@vosabb.nl of bel op de ochtenden van werkdagen naar 0348-405250. Leden kunnen ook kijken op www.vosabb.nl > onderwijsjuristen > veelgestelde vragen.

nu precies?

Uitspraken uitgelicht

Enkele opvallende gerechtelijke uitspraken, uitgelicht door de Onderwijsjuristen.

Zwangerschap is geen vakantie

De kantonrechter in Utrecht heeft onlangs geoordeeld dat zwangere werknemers niet minder vrije tijd mogen overhouden dan hun collega's die niet zwanger zijn. Wie in een schoolvakantie zwanger is, houdt die vakantiedagen tegoed, want zwangerschap is geen vakantie.

Deze uitspraak betreft het voortgezet onderwijs. In de CAO VO is geregeld dat werknemers geen recht hebben op compensatie van zwangerschaps- of bevallingsverlof dat samenvalt met andere schoolvakanties dan de zomervakantie. Volgens de kantonrechter is dit in strijd artikel 3:4 van de Wet arbeid en zorg (WAZO). Dit artikel bepaalt dat dagen waarop de werknemer de arbeid niet verricht wegens zwangerschaps- en bevallingsverlof niet aangemerkt kunnen worden als vakantie. Volgens de kantonrechter mag niet van dit artikel worden afgeweken ten nadele van de werknemer. Het vakantieverlof wordt aansluitend op het zwangerschaps- en bevallingsverlof opgenomen. Dat was al zo geregeld voor de zomervakantie, maar dat geldt

volgens de kantonrechter dus ook voor de andere schoolvakanties. Eerder heeft de Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO) hier ook een zaak over aangespannen. Toen oordeelde de kantonrechter Eindhoven ook dat zwangere werknemers per saldo niet minder vrije dagen mogen overhouden.

In het basisonderwijs is het voor zwangere werknemers al mogelijk om alle gemiste schoolvakanties gecompenseerd te krijgen, dus niet alleen de zomervakantie, maar ook de herfstvakantie, voorjaarsvakantie en meivakantie.

Ondersteuningsbehoefte: ouders moeten meewerken

Een school mag medewerking van ouders verwachten bij het in kaart brengen van de ondersteuningsbehoefte van een leerling. Dat blijkt uit een recent advies van de Geschillencommissie passend onderwijs.

Het advies had betrekking op een school die ondanks verrichte inspanningen niet de gevraagde ondersteuning aan een leerling kon bieden en besloot de leerling te verwijderen. De geschillencommissie geeft aan dat voldoende was gebleken dat de school heeft getracht duidelijkheid te verkrijgen over de ondersteuningsbehoefte van de leerling, maar dat de ouders daar niet aan meewerkten. Zij wilden geen informatie geven over het behandelplan van de logopedist en een onderzoek door een psycholoog werd door de ouders voortijdig beëindigd zodat er geen diagnose gesteld kon worden. De door de

gemeente bekostigde 15 uur voor extra ondersteuning in de klas konden niet worden geëffectueerd omdat de ouders hier geen medewerking aan wilden verlenen. De ouders gingen niet akkoord met het voorstel van het samenwerkingsverband om de leerling voor een periode van 12 weken te observeren om daarna het vervolgtraject te bepalen. De ouders wilden dat de leerling op de school van inschrijving geobserveerd zou worden. Naar het oordeel van de Geschillencommissie passend onderwijs hoeft van de school niet verwacht te worden dat zij binnen de eigen school een observatie voor de ondersteuningsbehoefte opzet.

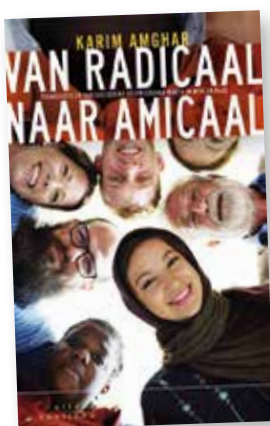
Nieuw in de boekenkast

Een selectie uit recent verschenen boeken en andere publicaties, die relevant zijn voor het onderwijs.

Van radicaal naar amicaal

Auteur: Karim Amghar | **Uitgever:** Coutinho, nov. 2019 | **ISBN:** 9789046907054 | **Prijs:** 17,95 euro | **Aantal pagina's:** 152

Dit boek biedt docenten de tools om in de klas het gesprek aan te gaan over polarisatie en radicalisering. Wie

op een verdiepende manier de dialoog voert, ontdekt wat radicaliseerde jongeren beweegt, betoogt de auteur. Hij is onderwijsontwikkelaar en docent omgangskunde in het mbo en gaat in zijn boek onder meer in op signaleren en bespreekbaar maken van radicalisering. Ook vertelt hij verhalen van professionals en ervaringsdeskundigen.

Kijk! Ik ben een kikker

Meer met muziek bij taalontwikkeling van jonge kinderen

Auteurs: Saskia Koning en Wouter Verhage | **Uitgever:** SWP, 2019 | **ISBN:** 9789088509193 | **Prijs:** 29,90 euro | **Aantal pagina's:** 152

Dertig liedjes en tien spreekteksten met begeleidende spelvormen staan in dit boek, dat met name is geschreven voor kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS). Speciaal voor die kinderen zijn bij alle liedjes bijpassende gebaren opgenomen uit de officiële gebarentaal. Op de bijbehorende website staan video's van de liedjes.

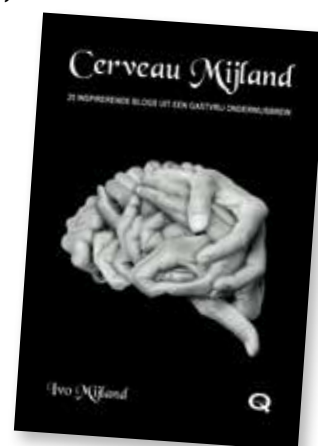
Cerveau Mijland

25 inspirerende blogs uit een gastvrij onderwijsbrein

Auteur: Ivo Mijland | **Uitgever:** Quirijn, 2019 | **ISBN:** 9789079596478 | **Prijs:** 17,95 euro | **Aantal pagina's:** 240

Onderwijscabaretier, trainer en coach Ivo Mijland maakt zelf met een kwinkslag de vergelijking met het televisieprogramma van zijn (bijna-)

naamgenoot Martien Meiland, de gastvrije kasteelheer. 'Ik wil laten zien hoe je in het onderwijs gastvrij kunt blijven als er problemen op je pad komen, en hoe je bij elk probleem een nieuwe kans kunt creëren', aldus Ivo. In deze helder geschreven verhalenbundel serveert hij praktijkgerichte oplossingen voor herkenbare situaties.

Wij waren erbij Oorlogsherinneringen

Diverse auteurs | **ISBN:** 9789025877804 | **Uitgever:** Leopold, 2019 | **Prijs:** 16,99 euro | **Aantal pagina's:** 168

In deze verhalenbundel voor kinderen van 9 tot 12 jaar vertellen 12 mensen over hun eigen oorlogservaringen. De waargebeurde verhalen gaan over onderduiken, over verzetsactiviteiten en werken voor de vijand. Maar ook: wat moet je doen als je vader tijdens de oorlog een verkeerde keuze heeft gemaakt? De bundel verschijnt in samenwerking met het Herinneringscentrum Kamp Westerbork ter gelegenheid van de herdenking van 75 jaar vrijheid.

Commissie van Beroep

voortaan ook voor openbaar onderwijs

Sinds de inwerkingtreding van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) op 1 januari hebben werknemers in het openbaar onderwijs niet langer de ambtenarenstatus, maar een arbeidsovereenkomst. Ook hebben zij voortaan het recht om in beroep te gaan bij de Commissie van Beroep.

Op een arbeidsovereenkomst is het arbeidsrecht van toepassing. Mensen die al langer werkten met een arbeidsovereenkomst, in het bijzonder onderwijs of bij een samenwerkingsbestuur, konden al langer in beroep gaan bij de Commissie van Beroep als ze het niet eens zijn met bepaalde besluiten van de werkgever. Vanaf 1 januari 2020 komt dit beroepsrecht ook toe aan werknemers die werkzaam zijn in het openbaar onderwijs.

In het primair en voortgezet onderwijs kan een werknemer in beroep gaan tegen de volgende besluiten van de werkgever:

- een disciplinaire maatregel, met uitzondering van ontslag;
- schorsing als ordemaatregel;
- het direct of indirect onthouden van promotie;
- overplaatsing in het kader van de bestuursbenoeming;
- eenmalige inhouding periodieke verhoging en het niet toekennen van het schaaluitloopbedrag, of het onthouden van een periodieke verhoging op basis van het bekwaamheidsniveau (basis- of vakbekwaam, geldt alleen voor het primair onderwijs).

De werkgever behoort bovenstaande besluiten per aangetekende post aan de werknemer toe te zenden. Ook is de werkgever verplicht om hierbij te vermelden dat de werknemer, als hij het er niet mee eens is, binnen zes weken in beroep kan gaan bij de Commissie van Beroep, onder vermelding van het adres van de commissie.

Beroepschrift en hoorzitting

Wil de werknemer gebruikmaken van zijn beroepsrecht, dan zal hij een beroepschrift moeten indienen bij de commissie waarin hij motiveert waarom hij het niet eens is met het besluit. De werknemer moet het bewuste besluit, de arbeidsovereenkomst en andere relevante stukken meesturen met het beroepschrift.

De Commissie van Beroep zendt vervolgens een kopie van het beroepschrift en de bijlagen aan de werkgever, die vier weken de tijd krijgt om een verweerschrift in te dienen. Ook de werkgever voegt daarbij de stukken die nodig en relevant zijn voor de beoordeling van het beroep.

Vervolgens zal er een hoorzitting plaatsvinden waarbij partijen de gelegenheid krijgen om hun standpunten toe te lichten. Na de hoorzitting krijgen partijen binnen zes werkweken de schriftelijke uitspraak van de commissie. De uitspraak van de commissie is bindend, maar partijen hebben de mogelijkheid om het geschil alsnog voor te leggen aan de kantonrechter als zij zich niet in de uitspraak kunnen vinden.

Alle openbare schoolbesturen zijn automatisch aangesloten bij de Commissie van Beroep.

Nadere informatie over deze commissie staat op de website www.onderwijsgeschillen.nl.

Gemachtigde

Mocht u als schoolbestuur te maken krijgen met een procedure bij de Commissie van Beroep, dan kunnen de VOS/ABB Onderwijsjuristen u hierbij ondersteunen door het verweerschrift voor u te schrijven en als gemachtigde voor u op te treden bij de zitting. Voor nadere vragen hierover kunt u contact opnemen met de Onderwijsjuristen via onderwijsjuristen@vosabb.nl of telefonisch via 0348-405250.

MR. CÉLINE HAKET-ADRIAANSEN
VOS/ABB ONDERWIJSJURISTEN

**Wij gaan naar een
openbare school!**

v o s) a b b

Openbaar onderwijs - waar verhalen samenkomen

VOS/ABB Vereniging van openbare en algemeen toegankelijke scholen - www.vosabb.nl